

14. Teologicko-etická reflexe lidské práce

Bohatství a chudoba v Bibli

- Bůh stvořil člověka a vyzval ho, aby obdělával zemi a chránil zahradu (Gn 2)
  - práce patří k původnímu určení člověka – trestem je až v důsledku hříchu (Gn 3)
- Práce je zdrojem bohatství a dobrých životních podmínek
  - Př 10,4: *„Zchudne, kdo pracuje zahálčivou dlaní, kdežto pilné jejich ruka obohatí.“*
- Ježíš byl mužem práce: Jan 5,17: *„Můj Otec pracuje bez přestání, proto i já pracuji.“*
  - Prací se člověk účastní na díle stvoření i vykoupení
- **Rerum novarum** – právo na vlastnictví a spoření, spolupráce tříd, právo se sdružovat

Důstojnost práce

- Subjektivní a objektivní stránka práce (Laborem exercens, 1981, č. 6)
- *Subjektivní rozměr práce*
  - člověk prací naplňuje svoje povolání
  - stabilní složka – závisí na lidské důstojnosti
- *Objektivní rozměr práce*
  - souhrn aktivit, prostředků, technologií
  - proměnlivá složka
- **Práce a kapitál**
  - práce má osobní charakter – má přednost před kapitálem (ten je nástrojem)
  - nelze je stavět proti sobě (Rerum novarum), jsou **komplementární**

Práce a soukromé vlastnictví

- Soukromé vlastnictví je podřízeno **univerzálnímu určení statků** (RN, CA)
- Soukromé vlastnictví nesmí překážet práci a rozvoji ostatních – nevlastnit pro vlastnění
- Vlastnictví (soukromé i veřejné) má sloužit lidem – týká se i know-how, technologií, duševního vlastnictví
- **Sváteční odpočinek**
  - důležitý čas pro kulturní, rodinný, společenský a náboženský život
- **Právo na práci**
  - práce je právem a dobrem pro člověka
  - člověk má být k práci veden – samostatnost, zručnost

Práva pracujících

- právo na spravedlivou doměnu
- právo na ochranu na pracovišti
- právo na dávky v době nezaměstnanosti
- právo na důchod
- právo spolčovat se a sdružovat
- **Právo na stávku**
  - Quadragesimo anno (1931) **odmítá**, GS a Laborem exercens (1981) **uznává**
- **Rozdělování výnosu**
  - nejen na základě objektivní hodnoty, ale důstojnosti osoby
  - ideálně by měl mít každý tolik, kolik potřebuje k plnému rozvoji své osoby (KSN 172)